

17. Wie weet, weet beter

Mijn dochter ging naar een exit-gesprek van haar werk.
Ergens in een bedrijfspand op een afgelegen industrieterrein.
In een uithoek van Rotterdam.

Vlak bij dat industrieterrein stond een cafeetje.

Mijn dochter zei: 'Pap, wil jij op mij wachten in dat cafeetje?'

Ik zei: 'Oké.'

Uiteraard.

Ik was meegegaan voor morele ondersteuning.

Voor het ventileren van emoties na het exit-gesprek.

In dat cafeetje wachtte ik dus op mijn dochter.

En ik nam onderhand een bescheiden biertje.

Het was warm die middag.

En ik hoefde niet te rijden.

Vandaar.

Op een van de tafels in dat cafeetje lag een Rotterdams
magazine.

Ik bladerde erin.

En daarin stond een interview met Jules Deelder.

De bekende Nederlandse dichter, voordrachtskunstenaar en
schrijver.

De verslaggeefster was duidelijk gecharmeerd van Deelder.

Hij werd levendig door haar beschreven.

En bij het afscheid nemen zei Jules Deelder op een achteloze
manier:

'Je weet het, meisje, wie weet, weet beter, wie niet, niet.'

Een magistrale uitspraak.

Van Jules Deelder, de woordkunstenaar ...

Een week na dat exit-gesprek van mijn dochter, hield ik een
toespraak in Garderen.

Over de onjuiste bijbelvertalingen.

Die toespraak zal voor altijd in mijn gedachten verbonden

blijven met die uitspraak van Jules Deelder in dat magazine op

die warme middag in het cafeetje bij het industrieterrein in Rotterdam.

Die uitspraak van Jules Deelder geeft namelijk de situatie in kerkelijk Nederland treffend weer.

In die toespraak in Garderen sprak ik dus over de onjuiste bijbelvertalingen.

Dat was trouwens niet de eerste keer dat ik over dit onderwerp sprak.

Ik roep al jaren: ‘Weet je wel, wat je leest?’

Heel veel broeders nemen daar aanstoot aan.

Dat ik dát durf te zeggen.

Dat de gangbare bijbelvertalingen ‘onjuist’ zijn.

Deze broeders hebben geen idee *hoe ernstig* deze situatie is.

Waarom is deze situatie zo ernstig?

Omdat er iedere week duizenden toespraken (‘preken’) en bijbelstudies gehouden worden in de diverse kerken.

Deze toespraken en bijbelstudies zijn gebaseerd op de gangbare bijbelvertalingen.

En dat is een hachelijke onderneming.

Want die gangbare bijbelvertalingen zijn onjuist.

En aangezien die toespraken en bijbelstudies op die onjuiste bijbelvertalingen zijn gebaseerd, krijg je dan ook onjuiste toespraken en bijbelstudies.

Eigenlijk zijn die toespraken en bijbelstudies dan ook allemaal ‘*blowing in the wind*’.

Het gaat helemaal nergens over ...

Dat vinden broeders niet zo prettig als ik dit zo zeg.

Maar het is natuurlijk wel waar.

Natuurlijk is het allemaal ‘*blowing in the wind*’.

En denk niet, dat ik het leuk vind om dit tegen u te zeggen.

Integendeel, ik heb er heel veel harteer over.

O, ja?

Ja, omdat honderdduizenden kerkgangers in de kerken *volstrekt onjuiste informatie* krijgen.

Zij zitten in hun kerken argeloos te luisteren.

Zonder te beseffen dat zij christelijke prietpraat te horen krijgen.

Nou, nou, broeder, overdrijven is ook een kunst.

O, dacht u dat?

Ja, zo erg is het nou ook weer niet ...

Oké, als u denkt dat ik overdrijf, dan neem ik u mee naar een willekeurig voorbeeld.

We gaan naar Jesaja 40:7 (in de NBG-vertaling).

“Het gras verdort, de bloem valt af, als de adem des HEREN daarover waait.”

Mooi hè?

Ja, maar dat staat er niet.

Er staat iets anders.

O, ja?

Ja.

Het gaat mij vooral om de woorden: ‘als de adem des HEREN daarover waait.’

In het Hebreeuws: “ki ruch ieue nshbe bu”.

Letterlijk vertaald: “dat geest-van Jahwe zij-keert-terug in-hem”.

Het moge duidelijk zijn dat het hier om twee volstrekt van elkaar afwijkende vertalingen gaat.

De NBG heeft: ‘als de adem des HEREN daarover waait.’

De concordante vertaling heeft: ‘want de geest van Jahwe keert terug in hem.’

Voor de betekenis van dit vers is de weergave door de NBG van ‘Jahwe’ met ‘Heer’ niet zo belangrijk.

Dat is een kwestie van cultuurgeschiedenis.

Laten we naar de èchte verschillen gaan.

Eerst het verschil tussen ‘adem’ en ‘geest’.

In Genesis 7:22 treffen we in het NBG de uitdrukking aan: ‘de adem van de levensgeest’.

In het Hebreeuws: “nsh^mth ruch chiim”.

Letterlijk: “adem-van geest (van)-leven(s)”.

De beide woorden ‘adem’ en ‘geest’ staan naast elkaar.

“nshme” is ‘adem’ en “ruch” is ‘geest’.

We gaan nu weer terug naar Jesaja 40:7.

Daar wordt gesproken over “ruch ieue”.

De “geest” van Jahwe.

In Jesaja 40:7 staat dus niet ‘adem’, maar “geest”.

Vervolgens staat er niet ‘waait’, maar “keert terug”.

Het woord ‘*nshbe*’ is een vervoeging van het werkwoord ‘*shb*’, ‘terugkeren’.

Waarom hebben de vertalers van het NBG dan gekozen voor ‘waaien’?

Laten we ons even verplaatsen in de vergadering van de broeders-vertalers.

We luisteren naar hun dialogen.

Voorzitter, wij hebben hier het woord ‘*ruch*’.

Ja, geachte collega, dat kun je vertalen met ‘wind’ of met ‘geest’.

Zeker, voorzitter, we moeten dus naar de context kijken, welk woord hier van toepassing is.

Nou, collega, er wordt hier gesproken over een bloem, die afvalt, dan moet het hier wel ‘wind’ zijn ...

En dan kijken de vertalers-afgevaardigden elkaar aan.

En dan zeggen ze: ‘Tja ... de wind van de Heer, die terugkeert ...

Een beetje vreemd ...

Nou, dan vertalen we met ‘de wind van de Heer waait’.

Oké ...

En dan is het even stil.

En dan zeggen ze: ‘Ja, maar eigenlijk vinden we “de adem van de Heer waait” mooier, poëtischer ...’

Doen we dat ...

Ja, geachte vertalers, dat kun je wel doen.
Maar dat staat er natuurlijk niet.
Er staat wat anders.
Maar wie controleert dat?
Nou, wij vandaag, dus.

De Statenvertaling is wat minder poëtisch.
Die heeft: ‘de Geest blaast’.
‘Geest’ is goed, maar ‘blaast’ is interpretatie.

De Nieuwe Bijbelvertaling heeft een middenweg gekozen: ‘de adem van de HEER blaast’.
‘Adem’ komt van de NBG-vertaling, en ‘blaast’ van de Statenvertaling.
Maar zowel ‘adem’ als ‘blazen’ zijn een onjuiste weergave van de Hebreeuwse woorden.

Dat de Statenvertaling en de Nieuwe Bijbelvertaling niet voor ‘waaïen’ (NBG) kiezen, is duidelijk.
Het werkwoord ‘waaïen’ is de vertaling van een ander Hebreeuws woord.
Van het Hebreeuwse woord ‘*phuch*’.

Hooglied 2:17 ‘tot de avondwind waait’ (NBG)
In het Hebreeuws: “*od shiphuch eium*”

Het NBG vertaalt dus zowel het werkwoord ‘*shb*’ als het werkwoord ‘*phuch*’ met ‘waaïen’.
‘*shb*’ en ‘*phuch*’ zijn twee totaal verschillende Hebreeuwse woorden.
Die in de verste verte niet op elkaar lijken.
Als je dan die twee woorden met een zelfde woord vertaalt, dan krijg je verwarring.
Dan heeft taal geen betekenis meer.

Dit werkwoord ‘*phuch*’, ‘waaïen’, wordt door het NBG ook vertaald met ‘blazen’.
In Ezechiël 21:31 ‘Ik zal tegen jou blazen’.
In het Hebreeuws: “*aphich olik*”.

De 'i' in 'aphich' is de causale vorm.
Dus eigenlijk: 'ik zal doen blazen'.
Maar goed.
Laat ik niet op alle slakken zout leggen.
Daar is geen beginnen aan in onze bijbelvertalingen.

Uit dit voorbeeld blijkt dat de vertaling van de Statenvertaling en de NBV 'blazen' van Jesaja 40:7 onjuist is.
Want 'blazen' is 'phuch'.
En niet 'nshbe'.
'nshbe' is: 'zij keert terug'.

We gaan weer terug naar Jesaja 40:7.
Daar staat: "dat geest-van Jahwe zij-keert-terug in-hem".
Dus niet: 'als de adem des Heren daarover waait'.
Maar: "want de geest van Jahwe keert terug in hem".
Of: "want de geest van Jahwe in hem keert terug".

Beide laatste vertalingen geven dezelfde gedachte weer.
De geest van Jahwe in iemand, of in iets, geeft die iemand, of dat iets, leven.
Als de geest van Jahwe in iemand, of in iets, terugkeert, dan sterft die iemand of dat iets.

'In hem' is in het Hebreeuws: 'bu'.
Het woord 'in' in het Hebreeuws, de letter 'b', heeft de derde naamval.
Het geeft geen beweging aan, maar het is in rust.

Dit grammaticale gegeven stelt ons in staat deze tekst juist weer te geven.
Het is niet dat de geest van Jahwe in Hem (dat is: in Jahwe) terugkeert (beweging, richting naartoe: vierde naamval).
Maar de geest van Jahwe in hem (dat is: in de bloem) (derde naamval, geen beweging, in rust) keert terug.

De geest van Jahwe in de bloem verlaat de bloem.
Daarom gaat het leven uit de bloem.
En daarom verwelkt de bloem ...

En valt af ...

Dat is de betekenis van Jesaja 40:7.

God openbaart in dit vers aan ons het mysterie van leven en sterven.

Het is Zijn geest in zijn schepselen, die doet leven.

En als Zijn geest zijn schepselen verlaat, dan sterven die schepselen.

Waarom moeten we het Grieks en het Hebreeuws vanuit de grondtekst concordant vertalen?

Waarom moeten we zo'n drukte maken over grammatica?

Nou, omdat we anders Gods Woord niet begrijpen.

En als we Gods Woord niet begrijpen, dan begrijpen we niet *wie God is*.

Want God openbaart zich *in* zijn Woord.

Heel veel christenen beseffen niet dat zij in hun kerken volstrekt onvolledige en onjuiste informatie voorgeschoteld krijgen.

In de vertaling van het NBG, of van de Statenvertaling, of van de NBV, van Jesaja 40:7, hebt u echt geen idee waar het over gaat.

U *dénkt* dat u weet waar het over gaat.

Maar ik kan u verzekeren dat u vanuit die vertalingen absoluut geen idee heeft waar het over gaat.

Ja, zegt u, dat is het Oude Testament.

Maar het Nieuwe Testament is toch wel goed vertaald.

O, dacht u dat?

In Judas 6, in het NBG, staat: "... en dat Hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten, voor het oordeel van de grote dag met *eeuwige banden* onder donkerheid heeft bewaard gehouden ..."

Dan rijst de vraag: wat zijn die 'eeuwige banden' in het NBG?

De Griekse grondtekst heeft: "*desmois aidiois*".

De concordante, Nederlandse, vertaling vertaalt met: 'onwaarneembare banden'.

Het moge duidelijk zijn, dat dit twee totaal verschillende vertalingen zijn.

‘Eeuwige banden’ is wat anders dan ‘onwaarneembare banden’.

Het gaat dus om het woord ‘aidios’

Je kijkt naar de elementen van het woord ‘aidios’ in de woordopbouw.

Er is het kernelement *-id-*, met de betekenis: ‘waarnemen’.

Nu wordt het woord ‘aidios’ verder opgebouwd uit *-a-*, dat betekent: ‘niet’, ‘zonder’, of ‘on’.

En *-ios-* is het kenmerk van een bijvoeglijk naamwoord.

Dus, om het even te herhalen: het voorvoegsel *-a-* betekent: ‘on’, bijvoorbeeld: ‘pistos’- ‘gelovig’ - ‘apistos’, ‘ongelovig’.

De stam *-id-* is ‘waarnemen’.

En het achtervoegsel *-ios-* is het beschrijvende kenmerk van een bijvoeglijk naamwoord.

‘Aidios’ betekent dus: ‘on-waarneem-baar’.

“desmois aidiois” zijn dus banden, die je niet kunt waarnemen.

Dus: banden die je niet met je *zintuigen* kunt waarnemen.

Wat wil dat zeggen?

Dat die engelen (boodschappers) met onwaarneembare banden bewaard worden.

Dat staat er in het Grieks.

Niet met ‘eeuwige’ banden.

Maar met ‘onwaarneembare banden’.

Dat is ook logisch.

Want er staat natuurlijke grote onzin in de NBG-vertaling.

‘Eeuwige banden’, kan niet.

Want ‘eeuwig’ heeft, volgens Koenens’ woordenboek, geen begin en geen einde.

Nou, op een gegeven moment worden die boodschappers gebonden.

Toch?

Dat is het begin van hun banden.

Maar ‘eeuwig’ heeft geen begin.

‘Eeuwige’ banden bestaan dus niet.

‘Eeuwige banden’ is onzin.

Dan heb je theologen, die zeggen: ‘Ja, die engelen hebben eeuwige banden, want als het oordeel is geweest, gaan ze gewoon weer naar die banden terug, voor eeuwig ...’

Dat is geen uitleg, dat is inlegkunde.

Sterker nog: dat is oudewijven-praat.

Ja, maar, zegt iemand, wat zijn dat dan: ‘onwaarneembare banden’?

Daar heb ik wel zo mijn gedachten over.

Maar die ga ik u niet vertellen.

Want dan ga ik redeneren.

En dat is volgens de Schriften een negatieve bezigheid.

Ik moet de Schriften naspreken.

En als de Schriften zeggen ‘onwaarneembaar’, dan is het ‘onwaarneembaar’.

Punt.

Dat is genoeg informatie voor mij.

Ja, zeg je, heel mooi, van dat ‘onwaarneembare’, maar kan je dat ook bewijzen?

Jazeker.

Volgens de concordante methode zoek je dan op, waar dit woord ‘aidios’ nog meer voorkomt.

En dat is in Romeinen 1:20.

In de NBG-vertaling lezen we daar: “Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn *eeuwige* kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand voorzien ...”

Er staat in het Grieks: “ē te *aidios* autou *dunamis* kai *theiotēs*” – ‘zijn *onwaarneembare* kracht en goddelijkheid’.

Gods kracht en goddelijkheid zijn niet ‘eeuwig’, maar ‘onwaarneembaar’.

Daar gaat de hele zin ook over.

Want de inleidende zin luidt: “Want hetgeen van Hem *niet* gezien kan worden ...”

Wat kan van Hem niet gezien worden?

Nou, dat is wel duidelijk: zijn ‘onwaarneembare’ kracht en ‘onwaarneembare’ goddelijkheid.

Maar het wordt wel uit de werken van de schepping doorzien.
Je ziet de kracht van God zèlf niet.

Maar zijn kracht in de schepping wel.

En als je dat ziet, dan moet je erkennen, zelfs als je de grootste onbenul bent: 'O, ja, er moet wel een God wezen.'

Of zoals de dwazen dat zeggen: 'Er is wel iets meer tussen hemel en aarde, hoor'.

Nou, dommer kun je het niet zeggen.

Als je verstandig bent, dan buig je je hoofd en erken je: 'U, Heer, hebt alles gemaakt.'

Maar goed, Paulus zegt: 'en zijn goddelijkheid zie je ook niet'.

En dan zegt hij: 'Maar je ziet wel het resultaat van die goddelijkheid'.

En dat is bedoeling van dit vers.

Het woord 'aidios' van Judas 6, dat door theologen gebruikt wordt om een 'eeuwige' verlorenheid te bewijzen, wordt uit de andere context, van Romeinen 1:20, naar zijn werkelijke betekenis gebracht, namelijk: 'onwaarneembaar'.

Nog even over dat 'eeuwige' voor het woord 'aidios'.

De NBV heeft voor 'aidios' in Judas 6 het woord 'onverbreekbare', 'onverbreekbare boeien'.

En in Romeinen 1:20 'eeuwige kracht en goddelijkheid'.

Even een vraagje voor de vertalers van de NBV.

Moet het in Romeinen 1:20 niet 'onverbreekbare kracht en goddelijkheid' zijn?

Zoals de 'onverbreekbare' boeien in Judas 6 ...

Deze twee voorbeelden, één uit het Oude Testament, en één uit het Nieuwe Testament, zijn illustratief hoe de vertalers in volstrekte onwetendheid vertalen.

En als je dan woordverkondiging en bijbelstudies in de kerken hebt, over Jesaja 40 en Judas 6, op basis van de gangbare bijbelvertalingen, dan is dat natuurlijk allemaal '*blowing in the wind*'.

Het gaat helemaal nergens over.

Het is kerkelijke prietpraat.

Waar je misschien wel warme religieuze gevoelens over kunt hebben.

Maar het blijft *'blowing in the wind'*.

Stel, dat een predikant, een pastoor, of een voorganger, wil spreken over Romeinen 3:19-26.

Hij wil over deze verzen iets zinnigs zeggen.

En hij gebruikt zijn NBG-vertaling.

Dan is het goed om te weten dat er in die acht verzen in de NBG-vertaling ten opzichte van de Griekse grondtekst zevenenvijftig (!) onjuistheden staan.

Wanneer een predikant, een pastoor, of een voorganger, deze passage in Romeinen 3 vanuit de NBG-vertaling gaat uitleggen, dan praat hij natuurlijk als een onwetende.

Zeker weten.

Nu kan een predikant, een pastoor, of een voorganger, als hij Romeinen 3:19-26 wil begrijpen, natuurlijk hulpmiddelen gebruiken.

Door naar andere predikers te luisteren.

Of door commentaren te lezen.

Maar als die hulpmiddelen gebaseerd zijn op de NBG-bijbelvertaling, dan komt hij geen stap verder.

Dan is het nog steeds *'blowing in the wind'*.

Die predikant, pastoor, of voorganger, spreekt dan nog steeds de taal van een onwetende.

Als je echt wil weten wat er in Romeinen 3:19-26 staat, dan consulteer je de Griekse grondtekst.

En als ik zeg: 'de Griekse grondtekst' dan vinden heel veel broeders dat niet zo prettig.

Ze zijn bang dat het dan te ingewikkeld wordt.

Dat Grieks ... moet dat nou?

Ja, broeders, dat moet.

Omdat er in de gangbare bijbelvertalingen iets anders staat dan in het origineel.

Weet u, eigenlijk is dit té beschamend voor woorden.

Dat er geen regel in de gangbare bijbelvertalingen een nauwkeurige weergave is van de grondtekst.

Heel veel broeders halen daar hun schouders over op.
Dan zeggen ze tegen mij: 'Jòh, maak je niet zo druk, wat maakt het uit ...'

Wat maakt het uit?

Dat zal je gedacht wezen!

Als we niet goed opletten, dan verdwalen we.

En dan gaan we de verkeerde kant op.

Ja, we komen wel aan.

Maar niet waar we wezen moeten.

En dat is pijnlijk, kan ik u verzekeren.

Echt héél pijnlijk ...

Vorig jaar, eind augustus, belde André Piet mij op.

Hij vroeg: 'Zou jij in oktober in Garderen willen spreken?'

Ik zei: 'Waar denk jij dan aan? Waarover moet ik spreken?'

Hij zei: 'Ik wil graag, dat jij een taalkundige analyse presenteert over een bepaald bijbelgedeelte.'

Ik zei langzaam: 'Oké ...'

André zei: 'Ja, je weet wel, zoals in *'The happy man'*. Dat ken je toch?'

Ik zei: 'Ja.'

Hij zei: 'Nou, zoiets ...'

Ik zei: 'Mag ik er een nachtje over slapen? Ik geef je morgen antwoord.'

We zeiden nog wat vriendelijke dingen tegen elkaar en toen hingen we op.

Ik dacht over het voorstel na.

Natuurlijk wist ik wat *'The happy man'* is.

'The happy man' is een brochure waarin de Concordant Version vergeleken wordt met de King James Version.

Aan de hand van een taalkundige analyse van de tekst van Romeinen 3:19-26.

Waarom nou juist dat bijbelgedeelte?

Omdat Romeinen 3:19-26, volgens de schrijver van de brochure, het fundament van ons geloof is.

Nu zou het dus zomaar kunnen, dat als je Romeinen 3:19-26 verkeerd begrijpt, dat je dan het fundament van je geloof verkeerd begrijpt.

Snap je?

Heel veel broeders willen niet over deze dingen nadenken.

Ze zeggen: 'Ik houd mij vast aan mijn bijbelvertaling.'

Ja, broeders, maar in uw bijbelvertaling staan niet Gods gedachten.

Maar menselijke gedachten.

U krijgt niet alleen *halve* informatie.

Maar ook *onjuiste* informatie.

Kijk, al die christelijke toespraken en bijbelstudies op basis van de gangbare bijbelvertalingen is niet alleen '*blowing in the wind*'.

Het is de taal van verdwaalde mensen.

En als je daar naar luistert, dan verdwaal je ook.

Pijnlijk.

Echt héél pijnlijk ...

Hoe treffend is die uitspraak van Jules Deelder.

Voor de situatie in kerkelijk Nederland.

Wie weet, weet beter, wie niet, niet ...